

РЕЦЕНЗИЯ

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по научна специалност „Овцевъдство и козевъдство“ и професионално направление 6.3. Животновъдство в Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян, обнародван в ДВ бр.36 от 27.04.2018г.

Рецензент: проф. д-р Петя Колева Славова, Земеделски институт – гр. Стара Загора, научни специалности „Овцевъдство и козевъдство“ и „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването, професионално направление 6.3. Животновъдство.

Назначена за член на Научното жури със заповед № НП-07-39/ 05.07.2018г. на Председателя на ССА.

Участници в конкурса: В обявения конкурс за академична длъжност „Доцент“ участва само един кандидат – гл.ас. д-р Светослава Тодорова Енева – Стойчева от ИРЖЗ-Троян, отдел „Планинско животновъдство и биотехнологии в животновъдството“. Представените документи по конкурса са подготвени съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в ССА.

1. Биографични сведения и общи данни за кариерното развитие на кандидата.

Гл. ас. д-р Светослава Тодорова Енева – Стойчева е родена на 14.03.1979 г. в гр. Ловеч. Висшето си образование ОКС „Магистър“ завършва през 2003г. в Тракийски университет, Ветеринарномедицински факултет, гр. Стара Загора, специалност „Ветеринарна медицина“. Със Заповед № 4 от 12.02.2009г. е назначена за и.с. III степен в Институт по планинско животновъдство и земеделие – Троян. След промяна в НКПД /Национална квалификация на персонала и длъжностите/ от 2014г. тя придобива научно звание „Асистент“. Защищава дисертация на 28.11.2014г. на тема „Етологични и физиологични аспекти на взаимовръзката майка-новородено при кози от породата Българска бяла млечна и техни кръстоски“ и придобива ОНС „Доктор“ по научна специалност „Овцевъдство и козевъдство“, професионално направление 6.3. Животновъдство с Диплома № 0059 от 19.12.2014г. Работи в отдел „Планинско животновъдство и биотехнологии в животновъдството“ в ИРЖЗ, гр. Троян.

След проведен конкурс със Заповед № 11-1 от 04.07.2016г. на Директора на ИПЖЗ-Троян тя заема академична длъжност „Главен асистент“.

През периода на своето научно и кариерно израстване д-р Стойчева е развила и добри професионални, организаторски и административни качества – със Заповед № 12 от 08.08.2016г. е завеждащ отдел „Планинско животновъдство и биотехнологии в животновъдството“ и е член на Дирекционния съвет в ИРЖЗ, гр. Троян. Член е на редакционната колегия на списание „Journal of Mountain Agriculture on the Balkans (JMAV)“ и член на Експертно-научен съвет към АРМПК. За периода 2015-2018г. е изготвила 57 рецензии на научни статии за списание „Journal of Mountain Agriculture on the Balkans (JMAV)“. От 2013 до 2018г. е член на 6 организационни комитети на научни конференции с международно участие, което е добра атестация за организаторските ѝ качества.

2. Общо описание на научната продукция.

За участие в конкурса за „Доцент“, глас. д-р Светослава Тодорова Енева – Стойчева е представила общо 42 броя заглавия, които включват: автореферат на дисертация за ОНС „Доктор“, научни и научно-популярни трудове у нас и в чужбина, разпределени както следва:

2.1. Автореферат и публикации, свързани със защитата на дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ – общо 4 броя /не подлежат на рецензиране/.

2.2. Научни публикации, свързани със заемането на академична длъжност „Главен асистент“ – общо 4 броя /не подлежат на рецензиране/.

2.3. Научни трудове във връзка с конкурса за придобиване на академична длъжност „Доцент“ – общо 32 броя, научно-популярни – 2 бр.

Представените за конкурса трудове са публикувани в научни списания, сборници и научнопопулярни списания, както следва:

- В реферирани и индексирани международни списания с Impact Factor – 2 броя; 1 в списание International Research of Engineering and Technology с SJIF = 6,171 и в списание International Journal of Advanced Research с SJIF = 6,896 за 2017г.
- В реферирани и индексирани международни списания без Impact Factor – 26 броя, от които 2 в списание Biotechnology in Animal Husbandry и 24 броя в „Journal of Mountain Agriculture on the Balkans (JMAV), като единият е под печат /представена е служебна бележка, че е приет за печат/.

- В национални реферирани и индексирани списания без Impact Factor – 2 броя в списание „Животновъдни науки“.
- Доклади в сборници от национални и международни научни форуми – 3 броя, приемам като научни 2.
- Публикация в научно-популярно списание – 1.
- Доклад на кръгла маса, публикуван в сборник от Национален научен форум – 1.

Личното участие на гл. ас. д-р Светослава Енева – Стойчева в представените научни трудове се изразява в 9 статии – първи автор /28,13%, 7 статии – втори автор /21,87%/ и 16 броя /50,00%/ трети и следващ автор. В двете научно-популярни статии заема второ място.

От представените за рецензиране научни и научно-популярни трудове 6 броя са публикувани на английски език /17,65%, 24 бр. /70,59%/ на български и английски, а 4 бр. /11,76%/ на български език.

От общия брой на представените по конкурса научни публикации, тези с номера 4, 7, 9, 20, 21 и 29 са отразили проведени проучвания, които по тематика могат да бъдат отнесени към научна специалност „Говедовъдство и биволовъдство“, поради което няма да ги рецензирам. Независимо от това, те се отнасят към научната област Животновъдство и ги приемам.

След редуцирането на броя на научните публикации с посочените по-горе, остават 26 по научна специалност „Овцевъдство и козевъдство“. Следва да отбележа, че материалите по този показател напълно отговарят на изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА – чл. 85, (2), т.2.

Ако се отчете дяловото участие на научните статии, в които кандидата е водещ автор, спрямо редуцирания брой научни статии, то кандидатът в конкурса превишава изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА – чл. 85, (3).

В справката за цитиранията гл.ас. д-р Светослава Енева – Стойчева е представила 16 цитирания от 12 цитирани статии. От общия им брой, 12 /75,00%/ са в международни списания, 3 /18,75%/ в дисертации на чуждестранни учени и 1 бр. /6,25%/ в дисертация на български учен. Едно цитиране е с Google Scholar IF of GJSFR = 2,44.

Редуцирайки броя на научните публикации /което е посочено по-горе/, броят на цитиранията остава 13 /отпадат тези цитирания, които са на статии, касаещи тематиката по научна специалност „Говедовъдство и биволовъдство“. И по този

показател, кандидатът в конкурса отговаря на изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА – чл. 85, (5).

3. Участие в научни проекти, международни и национални форуми

За нивото на израстването на кандидата като учен с професионална компетентност и ерудиция, свидетелства участието му в 6 научноизследователски проекти, които са финансирани от ССА. Обект на изследване са: възможности за използване на различни хормонални схеми за синхронизация на еструса и предизвикване на суперовулация при овце от различни породи, с цел повишаване интензификацията на възпроизводителния процес; проучване на продуктивните признаци и възможности за поддържане и усъвършенстване на ББМ порода кози и нейните кръстоски; усъвършенстване на методи и схеми на поддържаща селекция на местни породи овце в планинските и полупланинските райони на страната; изследване състава, свойствата и съдържанието на полезни транс мастни киселини и биологично активни субстанции в млякото и натуралните млечни продукти, усъвършенстване някои елементи от технологиите на отглеждане на овце и кози и др. По анализирания показател – участие в научни проекти д-р Светослава Стойчева надвишава изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА – чл. 85, (5).

Кандидатът в конкурса има научни изяви в 18 международни и национални форуми, проведени в България, Сърбия, Босна и Херцеговина и Турция. Изнесените там доклади са публикувани в научни списания и сборници. По показателя „Участие в конференции“ кандидатът в конкурса отговаря на изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА – чл. 85, (7).

4. Научноизследователска дейност.

Най-съществен дял от проведените експерименти, представени и анализирани в публикуваните научни трудове, са в областта на козевъдството. Изследвани са състава на прясното мляко, трансмастните киселини, биологично активните и антиканцерогенни компоненти в прясното и произведените от него кисело мляко, сирене и извара /статии 2, 14, 15, 24 и 25/ от три породни групи кози - Българска бяла млечна и кръстоски с Англонубийска и Тогенбургска.

Интересна е извършената ехографска диагностика на бременност при кози – ББМ и кръстоски с Тогенбургска и Англонубийска и са получени първоначални резултати, което е новост за нашата практика /статия 11/.

Важен елемент от научната дейност на кандидата в конкурса заема проучването на майчиното поведение на козите и адаптивния капацитет на яретата след раждане, въз основа на скоростта на реализиране на поведенческите им реакции. Проучванията в тази научна област са от изключителна важност за отглеждането на малките ярета и тяхната адаптация при индивидуалното им развитие /статии 12, 13, 19, 23, 30 и 32/. Обект на изследване е и поведението на майките при доене в доилна зала /статия 28/, което има отношение към хуманното отношение към животните и тяхното благосъстояние.

Фокусирано е вниманието и върху изследване на доилните инсталации за кози, като е направена експлоатационна оценка на доилна инсталация ДИК-24ПФ /17/ и сравнителна оценка на доилните инсталации по отношение на ефекта на фиксиращата система върху качеството на работния процес. Анализирано е влиянието на някои фактори – генетични и негенетични върху подреждането на козите за фиксиране в доилната инсталация /Статии 17, 22, 26 и 27/.

Проучванията, проведени с овце от различни породи обхващат редица теми: за интензификация на развъдния процес чрез използване на различни схеми за хормонално третиране, с цел синхронизация на еструса, и анализиране ефективността от тяхното прилагане /статии 3, 6 и 30/. Установено е влиянието на стрижбата върху млечната продуктивност и състава на млякото при овце от Плевенската черноглава порода /статия 8/, млечността, химическия и минерален състав на мляко от овце кръстоски - Цигай x Хиос /статия 10/.

Извършено е изследване за консолидация на породния тип при Копривщенската автохтонна порода овце, чрез установяване на екстериорните параметри на овцете /статия 16/.

Обсъдени са подходи при внедряване на машинното доене при овце СПБМ от гледна точка на тенденциите в развитието на овцевъдството и възможностите за намаляване на инвестициите за доилни инсталации.

Научните трудове, които според мен не са по темата на научна специалност „Овцевъдство и козевъдство“ /които посочих по-горе/ съм склонна да приема, понеже се отнасят към научната област Животновъдство. Проведените проучвания имат съществено значение за изясняване на редица въпроси относно правилното организиране и провеждане на развъдния процес в говедовъдството. Изследвани са динамиката в нивото на редица хормони и използването на различни хормонални препарати в следродилния период на кравите, възможностите за получаване на двуплодна бременност чрез ембриотрансфер, пасищното поведение на кравите през периода на лактацията, състава и свойствата на млякото и др. Тези теми са особено

актуални и значими през последните години, както от научна, така и от приложна гледна точка. Участието на д-р Светослава Стойчева при тяхното организиране, провеждане и анализиране е допринесло за професионалното израстване и компетентност на кандидата.

При провеждане на изследванията, отразени в представените научни трудове, са използвани съвременни методи и методики – лапароскопия, ембриотрансфер, изследване на хормоналния статус, ехографска диагностика на бременност и др, които позволяват прецизност и точност на експеримента и анализа, и съпоставимост на данните с получени от международни учени.

5. Приноси

Чрез своята научноизследователска и публикационна дейност, отразена в документите по конкурса, гл.ас. д-р Светослава Тодорова Енева - Стойчева прави редица важни за овцевъдната и козевъдна наука и практика приноси. Ще си позволя да посоча някои от тях:

1. Въз основа на проведените експерименти, са проучени различни схеми на хормонално третиране за синхронизиране на еструса и предизвикване на суперовулация, както и тяхната ефективност при овце от различни породи, което е от съществено значение за интензификацията на развъдния процес, повишаване на продуктивността и реализиране на по-висока икономическа ефективност на производството в овцевъдството – принос с научно и научно-приложен характер.

2. Изследването на млечността, химическия и минерален състав на мляко от овце кръстоски /Дигаи x Хиос/ позволява да се направи констатация за ефекта от вливането на кръв от специализирана млечна порода, което има отношение към изграждане на правилна развъдна стратегия и провеждане на целенасочена селекция за създаване на генотипи с по-висока млечност - принос с научен и научно-приложен характер.

3. Сравняването на два подхода /традиционен и модулен/ за прилагане на машинно доене при овце, базирайки се на тенденциите в развитието на овцевъдството, размера на стопанствата и възможността за намаляване инвестициите за доилни инсталации, е от съществено значение за извършването на адекватен мениджмънт на овцевъдните стопанства - принос с научно и научно-приложен характер.

4. Майчиното поведение на козите има съществено значение за отглеждането на яретата, за тяхната жизненост и здравословно състояние, което предизвиква

интереса за проучване му и анализирането на ефекта на редица фактори - породна принадлежност, тип на раждане и пол на приплодите върху проявата на майчинските грижи. Проучен е и адаптивния капацитет на яретата след раждане, въз основа на скоростта за реализиране на поведенческите реакции. Поведението на животните е много важна и актуална тема, която занимава много учени в света и по-малко у нас, поради спецификата си и връзката с развъдния процес. Основавайки се на това, оценявам по достойнство направените изследвания - принос с научен и научно-приложен характер.

6. Млякото и млечните продукти от козите, поради специфичния си състав и свойства - най-лесна смилаемост, високо съдържание на витамини, минерали и биологично-активни вещества имат значение за здравословното хранене на човека. Според мен, проведените изследвания и получените резултати в тази научна област заслужават одобрение и ги определям като принос с научен и научно-приложен характер.

7. Проучванията върху различни доилни инсталации за кози и по-специално на тяхната фиксираща система върху качеството на работния процес, както и влиянието на различни фактори - генетични и негенетични върху реда на подреждане за фиксиране на козите при доене - порода, поредност на лактация, млечна продуктивност, рогатост, имат своето съществено значение. Те са принос за правилно конструиране на доилните инсталации, осигуряващи хуманно отношение и благосъстояние на животните. Установено е, че за поредността на подреждане на козите за фиксиране при доене, най-съществено е влиянието на показателя поредност на лактацията, който включва възрастта и степента на адаптираност, следван от нивото на млечната продуктивност, наличието на рога и породата - принос с научно-приложен характер.

Чрез своята цялостна научна дейност д-р Светослава Стойчева дава своя принос в експерименталната, научноизследователската и публикационната дейност на ИГДЖЗ - Троян, на Селскостопанска академия, както и за развитието на аграрната наука у нас.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените от гл. ас. д-р Светослава Тодорова Енева - Стойчева материали в конкурса за академична длъжност „Доцент“ илюстрират една съществена по обем и научна стойност изследователска и публикационна активност, които отговарят и дори по някои показатели превишават изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложение на ЗРАСРБ в ССА, относно условията и реда за заемане на тази

академична длъжност. На основание на направения от мен анализ на материалите, давам висока положителна оценка и препоръчвам на членовете на Почитаемото Научно жури да оценят по достойнство кандидата в конкурса, като предложат на Научния съвет на ИПЖЗ, гр. Троян да избере гл.ас. д-р Светослава Тодорова Енева – Стойчева на академична длъжност „Доцент“ по научна специалност „Овцевъдство и козевъдство“ и професионално направление 6.3. Животновъдство.

29.08.2018г.
гр. Стара Загора

Рецензент:.....
/проф. д-р И. Слявова/